

bar aïllat socialment en els millors dels casos.

A les acaballes del franquisme vingué el *destape* i les comedietes pseudo-eròtiques que evidenciaven, amb el seu èxit, la misèria sexual que vivia la població. I el sexe esdevingué mercaderia, carnassa, per a un poble famolenc. Missatge de llibertat. Al mateix temps, de les metròpolis americanes arribava el missatge de fer l'amor i no la guerra. Tota una generació féu la seua aposta, que, per a molts, es quedà a mitjan camí entre el desig i la realitat. En qualsevol cas, els joves s'abraçaven públicament, es besaven

i feien l'amor a places i jardins discrets, unes vegades; i d'altres, exercien tota la insolència necessària per a provocar la irritació i fins i tot l'agressió dels defensors de la moral.

Després de quasi dues dècades tot sembla prou diferent. Es parla molt de revolució sexual, però la cosa es quedà a tot estirar en un petit pronunciament.

Avui dia han desaparegut molts dels entrebancs que impedièn la llibertat sexual. La tolerància és una tendència creixent, i ningú es fica, aparentment, en el comportament d'un altre. En principi,

cadascú s'ho pot fer com més li agrada malgrat que un terç de la població participa encara de les orientacions vaticanes. Però, ¿què passa amb les parelles després d'uns anys de convivència? ¿Com s'explica l'avorriment sexual en una societat farcida de símbols sexuals i invitacions eròtiques? ¿Com lliga la gent? ¿I els joves, com és que no es mengen un torrat? Tendències oposades han dit que travesen la societat. Formes dures, inhibició, reaganisme purità, sexe consumista, sida, hedonisme artificial i, sobretot, un nou model de dona que potser és la sorpresa més suggestiva del temps actual. □

ELS JOVES, DESCONCERTATS I CONFUSOS, PEL QUE FA AL SEXE

¿És fàcil lligar?

Alcohol, drogues, i fins i tot l'estètica actual dels locals de moda contribueix, segons alguns entrevistats, a la inhibició sexual, i segons altres, a formes de lligar agressives que amaguen un cert temor al sexe. Això no obstant, també n'hi ha que aposten per una sexualitat lliure de conflictes i asseguren que n'hi ha que diuen que qui no se'n va al llit acompanyat és perquè no vol. El desconcert i la diversitat en el comportament sexual és la nota dominant en la dècada dels 80.

E. Roig/R. Xambó

Cada volta es lliga més i més ràpid —diu Teresa, cambrera de Mitropa (València)— la gent que ho intenta ho aconsegueix. Ara ja ni tan sols es pregunta el nom, tot funciona a base de mirades. A més, hi ha un estímul nou, l'ambigüitat, que fa que lligar siga més excitant. En contra del que es creu arreu, la sida no és cap impediment, tot té el seu risc. Quan te'n vas al llit amb algú, penses que és una persona sana, per això t'agrada. Jo no em plantejo si deu tenir sida o no, com tampoc em crec que cada volta que em prenc una amfeta estic matant neurones del meu cervell. Aquest comportament, en l'actualitat, coexisteix amb altres de totalment oposats».

Cinc carrers més amunt, en un altre bar de moda de València, l'amo —Joan— comenta que això de lligar ja no és moda. «Jo crec —diu— que avui es lliga molt poc. Les formes d'abordar la gent han canviat, tot és més romàntic, la gent és més tímida a la hora d'entaular batalla. És possible que en el fons ara es busque més un amor que una aventura».

No obstant això, aquesta onada romàntica i neoconservadora sembla que no es dona en tots els ambients. En opinió de Neus Caselles, cambrera de fa anys, les formes de lligar i de seducció que es donen en l'actualitat no són gens

romàntiques, «sinó vulgars, mancades de naturalitat i amb una marcada tendència al ridícul. Els tios —explica— continuen entossudits a vendre't la paradeta, la diferència és que ara hi ha dos tipus de dones: la que no sap res i s'ho creu tot i la que es queda amb allò que vol. Potser per aquest motiu van tan despistats. En general, avui la gent no té cap respecte a l'hora de lli-

gar, es trasllada la mentalitat consumista a les relacions interpersonals, sense tenir en compte que la persona a la qual t'adreces té la seua sensibilitat».

Però un altre entrevistat, Antoni, un jove de 16 anys, assegura que el fet de lligar es redueix a una cosa més simple. «Els caps de setmana són per anar de festa, les xicones estan per a quan

Les dones han adquirit un protagonisme espectacular a l'hora de lligar..

no hi ha res a fer. A més, ara es queden fins a les tantes al bar donant canya igual que tu. Així, doncs, ¿per a què tantes presses?».

Potser avui els *pubs* i els altres bars de marxa no són el lloc idoni per a lligar i és més fàcil fer-ho en altres ambients. Si més no, aquesta és l'opinió de Josep Maria, executiu, i tot un expert en la seducció segons conta ell mateix: «els joves ara gallegen molt, però o no saben o és que no volen lligar. La veritat és que avui es lliga més en un despatx, al treball, en una reunió privada entre amics, més que al bar. El *glamour* d'abans s'ha perdut, ara tot és més dur i directe als bars».

El protagonisme de la dona

Si la gent lliga o no, si es té una relació tipus *kleenex* (usar i tirar) o per contra es torna a les formes clàssiques,

és una veritable incògnita. Les opinions recollides tenen un únic comú denominador: cadascú s'ho munta com vol, com pot o com el deixen. L'heterogeneïtat en les formes i comportaments sexuals és el que es du avui.

No obstant això, hi ha un fet en què tots semblen d'acord, el protagonisme de la dona en les relacions sexuals és cada dia més evident. «La dona —diu Manolo—, amo de Continental, un dels locals *in* de València— és la que porta la veu cantant a l'hora de lligar. L'home s'ha tornat més còmode que abans. De tota manera —afegeix— continuen protagonitzant aventures inaudites, encara que cada vegada menys». En opinió de Javi, *discjockey* d'una popular discoteca de Mallorca, les xiques entre 16 i 20 anys entren a sac i són les que marquen les pautes a l'hora de lligar. «Ho tenen molt clar, són elles les que trien i van amb tota la naturalitat a passar una bona esto-

na. És clar que hi ha de tot, i algunes, les més grans, continuen buscant un príncep blau. Però, en general, són les dones les que inicien el xic i són també les que ho deixen en un moment determinat per altres aventures».

J. L., de 28 anys, contava, sorprès, com mentre el dissabte passat a les sis del matí esperava que uns amics eixiren del bar, una xica que no havia vist mai es va oferir voluntàriament a portar-lo a casa. Ell va acceptar, i una hora més tard eren al llit. «Crec —explicava— que no em tornarà a passar mai, tot i que em va agradar. Això de portar sempre la iniciativa, cansa.»

Això no obstant, algunes dones entrevistades, sobretot les que es mouen en un ambient més *progressista*, creuen que aquesta nova actitud en les relacions que ha pres la dona s'enfronta amb l'anquilosada i falsa prepotència dels homes. «Els invites a prendre unes copes i t'ixen amb això de 'no et que-

Estimades 'camates'

Rafael Xambó

Parle de les xiques que, de l'altra banda del taulell, omplen les nostres copes i alguna cosa més. Deixem de banda les invitacions sexuals a preu fix i les dones que es limiten a omplir-nos els gots.

Les estimades *camates* alteren els nostres batecs, defugen la mirada, ens somriuen, sembla que miren cap a nosaltres, creiem que ens mesuren la bevenda amb delectança o, més ambiguament, imaginem —que aquesta és la qüestió— que s'ho fan d'especial.

Efímera ficció, desbordada per boirines etíliques, després que han eixit d'escena les ballarines, bruixetes i vestals urbanes de la nostra banda de la barra. Aquelles que són massa pròximes per a oficiar la litúrgia pagana i que, potser, també saben jugar a l'estimat cambrer.

El regne de les estimades *camates* avança amb el ritme de la nit. Quan els buscadors solitaris accepten «avui tampoc lligaré». Quan els desficiosos fugitius de l'amor —escaldats per històries passades— no poden evitar una mirada. Quan hi van apareixent els

RAFA GIL

del club de la penúltima. S'hi atansen els tímids que han deixat anar, sense dir-li res, la xica amb què volien lligar.

L'estimada *camata* de la fantasia masculina atén els assedegats roders de la nit. I somriu, o és guapíssima, o està que es trenca, o té un parlar es-

pecial, o és l'única que no se n'anirà.

Qualsevol, en demanar més beure, pot ser el seu centre d'atenció per un instant.

El taulell traça una línia màgica i palanqueja els somnis dels congregats al ritual, els obre a la dansa impossible dels ulls. A poc a poc esdevenim lletra de tango.

Però, tots agraïm aquest joc d'un sol jugador i una invitada, les voltes que la nit arrapa el moll dels ossos i demana continuar despert. Els dies que no hi ha manera d'espolsar-se el *marró*, quan les vileses de la puta vida ofeguen i ella ens torna sortosament xiquets per una estona. O, millor encara, quan les ganes de viure sense alè ens ventegen les galtes.

Després, un poc més tard del que el sentit comú i els bons costums proposaven, misògams, aprenents de noctàmbuls, eventuals de solitud i roders impenitents pagarem barates les nostres vagueries i tornarem demà.

Potser algú es girarà des de la porta pensant «un dia li he de dir alguna cosa a aquesta xica». □

des penjada per mi', com si pel fet de ser dona no saberes per on vas», diu Rosa Pellicer, estudiant de Psicologia. Per a Àngela Gallego, els homosexuals tenen més clar el tipus de relacions que desitgen, sexual o afectiva, i com entrar en cada cas. «Els no se n'ama-guen, ho fan d'una manera natural. Fan una oferta i si ix bé, perfecte, si no, utilitzen la ironia. En realitat són els que més dominen tota aquesta his-tòria de lligar. Les lesbianes són una altra cosa, estableixen relacions de po-der, com moltes parelles heterosexuales, i no tenen, en la major part dels casos, cap respecte».

Drogues

Davant d'aquesta complexa madei-xa d'opinions sobre formes de compor-tament sexual, el que la gent té clar és que vol divertir-se. Encara que, en aquest cas, en ocasions, el sexe passa, paradoxalment, a un segon pla.

«Jo crec —diu Remei, una entrevis-tada— que la gent lliga amb més faci-litat que abans, però folla menys. Mi-ra, des del rotllo de la coca, als homes ni se'ls alça. Se'n prenen tanta, que passen de les ties». Aquesta opinió és compartida per Carles Adell, assidu a les discoteques on la mesalina es ven darrere i davant de les barres. «Qual-sevol estimulants que prengues, i més si ho mescles amb alcohol, et desinhibeix, sembla que t'ho vages a menjar tot, pe-rò després et deixa penjat. Parles, lli-gues, fas moltes coses al mateix temps, però, d'altra banda, disminueix el de-sig sexual, si no és que es té un rotllo ja canalitzat».

També hi ha qui s'entesta a negar que les drogues tinguin cap influèn-

El joc de la seducció

Maria de la Pau Janer

En un temps marcat pel ritme del neguit i de la pressa, quan vivim sotmesos al tràfec d'una vida sense espai per a la calma, el ritual de la se-ducció manté, encara, la màgia del joc, lligat per sempre a la nostra ca-pacitat lúdica, a la recreació de l'ac-te amorós. Sense l'existència de les possibilitats de jugar-hi, d'inventar mil camins per abastir l'objecte del nostre desig, de recrear-nos en la complicació, sense els dubtes que prolonguen el joc, una relació seria excessivament esquemàtica, reduïda fins a l'absurd en un món on tot esdevé sovint d'una simplicitat ataba-ladora, perduts els detalls, la força del matis que tot ho fa diferent, nou. Potser per això no hem de renunciar a trobar-la, la capacitat de jugar; el gest de la seducció, la seva forma.

Probablement aquest és un dels temes que l'home ha elaborat més al llarg dels segles, que més ha aconseguit fascinar-lo. Per això ha creat un seguit de veus per a la persuasió, mecanismes subtils o complicats, pròxims o remots, per tal d'aconseguir materialitzar la quimera.

L'ús d'ornaments, d'accessoris destinats a atreure l'atenció, el reclam dels perfums, el lèxic especial, un registre de la llengua per a la sedu-ció, les flors, els llocs on es respira l'afany de trobar l'envit... L'enumera-ció podria prolongar-se, perquè el joc és divers i múltiple: Es redueix sovint a la diversió, recrea de vegades la nostra capacitat per al somni, o pot esdevenir simple exercici de vanitat personal, quan l'altre perd tot el valor, i només importa la nostra capacitat per a la conquesta.

Record ara el títol d'una pel·lícula que vaig veure fa molt de temps: *Aquell obscur objecte del desig*, es deia. Potser és això mateix el que desit-jam, el que cercam dels homes: Un objecte obscur per al nostre desig, mai no descobert del tot, ocult com les cobejances més secretes: un objecte sempre a punt de reinventar el joc, tot de sorpreses. □

RAFA GIL

RAFA GIL

Lligar als bars s'ha convertit en un fet circumstancial.

cia en el sexe. «Al contrari —conta Jordi Pons, a qui trobem en Otto Sutz, Barcelona—, els estimulants i la dro-ga en general, llevat del *cavall* (heroï-na), et posa calent. Això de la baixa-da, quan passen els efectes, no significa res. Fins i tot pots passar-ho dormint al costat de l'altre i fer-ho quan des-pertes. Tot depèn d'un mateix, no de la droga».

No us beseu: prohibit

Només una passejada per qualsevol dels bars de moda d'una ciutat pot re-velar que avui les manifestacions afec-tives no s'estilen. En aquest tema, la majoria està d'acord.

Segons Quino, del bar Público de València, ara la gent passa d'aquest ti-pus de manifestacions. Crec que ara som tots molt més reservats, sobretot si tens una parella estable. S'ha gene-

ralitzat la vergonya que es té de mostrar en públic l'estima».

El perquè d'aquest fenomen, segons Marta Solé, psicòloga de professió i noctàmbula per afició, és una por inconscient a comprometre's. «La gent sap que si té diners a la butxaca la copa no el plantarà», contràriament al que faria un home o una dona. Per

aquest motiu —diu—, és més fàcil fer ús d'uns altres plaers, fer-se el boig i passar. Aquesta por es reflecteix en la falta de manifestacions afectives en públic. Estar enamorat i demostrar-ho, no s'estila de cap manera.»

Finalment, des de la barra de Brillante (València), ens diuen: «la gent ve ací a mirar-se, parlar, a estudiar les

possibilitats de lligar. La moguda comença a les quatre o les cinc de la matinada i, per descomptat, són quasi sempre les xicones que decideixen. Molts tios fan el pallasso o van passadíssims. En qualsevol cas, es lliga molt més de dia. Als locals de marxa, el que busca la gent és divertir-se. Trobar rotllo és secundari.» □

5 MEMBRES DE LA SOCIETAT DE SEXOLOGIA DEL P.V. DEBATEN ELS COMPORTAMENTS SEXUALS

L'embolic del sexe

J. L. Garcia, sexòleg, José M. Jaén, catedràtic de filosofia i educador sexual, Fina Sanz, psicoterapeuta, Joan Vilches, llicenciat en psicologia i sexòleg i Rafa Xambó, sociòleg, s'han reunit a petició d'EL TEMPS per a reflexionar sobre els comportaments sexuals i afectius que es donen en l'actualitat. Entre les conclusions més importants figuren: en general, els joves passen del sexe i es queden amb l'erotisme. L'estabilitat de la parella s'aconsegueix moltes vegades sacrificant la vitalitat de la relació sexual.

Esther Roig

—¿De quina forma han canviat les relacions sexuals que manté la gent ara respecte a fa uns anys?

—Fina Sanz: Tant la gent jove com la més gran actualment tenen més re-

lacions sexuals que fa unes dècades, però de menys qualitat. La sexualitat continua sent encara molt masculista, moltes dones no acaben de descobrir la seva sexualitat i per això se senten en la majoria de les ocasions insatisfetes.

—Joan Lluís Garcia: La sexualitat

que es viu als anys 80 es diferencia considerablement de la dels 60. En aquesta última, es proclamava fer l'amor i no la guerra, ara el crit de l'anomenat moviment *yuppie* és «sexe no».

—Des del punt de vista sexològic, ¿quins serien els fenòmens socials, cul-

D'esquerra a dreta, Joan Garcia, José Manuel Jaén, Fina Sanz, Joan Vilches i Rafa Xambó.